

MASOFAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING OLIY TA'LIMDA PEDAGOGIK AHAMIYATI VA DOLZARBLIGI

Nurmaxmatov Lutfulla Abduxomid o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti
bosqlang'ich ta'lism kafedrasini o'qituvchisi
nurmaxmatovaltfulla123@mail.ru

Annotatsiya: Maqolada ushbu ish mavzusining dolzarbligi shundaki, zamonaviy ta'lism faoliyati ta'limni modernizatsiya qilishning maqsad va asosiy vazifalarini belgilab beradi, shulardan asosiysi ta'limning zamonaviy sifatini ta'minlash va zamonaviy va istiqbolli talablarga muvofiqligini ta'minlashligi qayd etiladi. Ta'lism faoliyatining yangilanishi va ta'limning yangi sifatiga erishish ta'lism axborotlashdirish, o'qitish usullarini optimallashtirish, ochiq ta'lism texnologiyalaridan faol foydalanish bilan bog'ligi tadqiqot asosi hisoblanadi.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lism, metodika, ZOOM, muloqot, iqtidor, rivojlanish, ta'lism oluvchi, samara.

Аннотация: Актуальность данной темы в статье заключается в том, что современная образовательная деятельность определяет цели и основные задачи модернизации образования, главной из которых является обеспечение современного качества образования и обеспечение соответствия современным и перспективным требованиям. Возобновление образовательной деятельности и достижение нового качества образования лежит в основе исследования, которое связано с информатизацией образования, оптимизацией методов обучения, активным использованием открытых образовательных технологий.

Ключевые слова: дистанционное образование, методика, ZOOM, коммуникация, талант, развитие, обучающийся, эффективность.

Abstract: The relevance of this topic in the article is that modern educational activities determine the goals and main tasks of modernization of education, the main of which is to ensure the modern quality of education and to ensure compliance with modern and prospective requirements. Renewal of educational activity and achievement of a new quality of education is the basis of the research, which is connected with the informatization of education, optimization of teaching methods, active use of open educational technologies.

Key words: distance education, methodology, ZOOM, communication, talent, development, learner, efficiency.

Kirish

Zamonaviy axborot texnologiyalari har doim ham o'rta kasb-hunar ta'limining an'anaviy o'quv jarayoniga mos kelmaydi. Inson o'zlashtira oladigan ma'lumotni qanchalik to'liq o'zlashtirsa, u ishdagi yoki o'qishdagi hamkasblari bilan solishtirganda shunchalik afzalroq bo'ladi. Masofaviy texnologiyalar bizga odamlar o'rtasidagi muloqotning turli usullarini kengaytirish imkonini beradi. Ta'lim tizimi global muammoga duch kelmoqda - yuqori avtomatlashtirilgan axborot muhitida odamlarni yangi turmush sharoitlari va kasbiy faoliyatga tezkor tayyorlash. U odamlarga yangi axborot muhitida zarur bo'ladigan yangi bilim va ko'nikmalarni shakllantirishni ta'minlashi kerak. Ayni paytda ta'lim tizimiga masofaviy ta'lim texnologiyalari faol joriy etilmoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi

Masofaviy ta'limni ta'limdagi yangi hodisa deb aytish mumkin emas. Sirtqi ta'lim ko'p yillar davomida keng tarqagan, televizor ham bizga uzoq vaqtidan beri ta'lim berib kelmoqda. Ammo XXI asr tongida — axborot texnologiyalari asrida — Internetning paydo bo'lishi bilan masofaviy ta'lim sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilmoqda.

Innovatsiyalar yoki innovatsiyalar har qanday kasbiy inson faoliyatiga xosdir va shuning uchun tabiiy ravishda o'rganish, tahlil qilish va amalga oshirish ob'ektiga aylanadi. Innovatsiyalar o'z-o'zidan paydo bo'lmaydi, ular ilmiy izlanishlar, alohida o'qituvchilar va butun jamoalarning ilg'or pedagogik tajribasi natijasidir. Bu jarayon o'z-o'zidan bo'lishi mumkin emas, uni boshqarish kerak.

Kasb-hunar ta'limida yaxlit pedagogik jarayonning innovatsion strategiyasida innovatsion jarayonlarning bevosita tashuvchisi sifatida direktor o'rinnbosarlari, metodistlar va o'qituvchilarning roli sezilarli darajada oshadi. O'qitishning barcha xilma-xil texnologiyalari: didaktik, kompyuter, muammoli, modulli va boshqalar bilan ytakchi pedagogik jarayonlarni amalga oshirish o'qituvchilarda qoladi.

Mulohaza va takliflar

"Innovatsiya" tushunchasi yangilik, yangilik, o'zgarishni anglatadi; innovatsiya vosita va jarayon sifatida yangi narsani joriy qilishni o'z ichiga oladi. Kasb-hunar ta'limidagi pedagogik jarayonga nisbatan innovatsiya deganda ta'lim maqsadlari, mazmuni, usullari va shakllariga yangi narsalarni kiritish, o'qituvchi va o'quvchilarning birgalikdagi faoliyatini tashkil etish tushuniladi.

1. Elektron ta'lim deganda ma'lumotlar bazalarida mavjud bo'lgan va ta'lim dasturlarini amalga oshirishda foydalilaniladigan ma'lumotlardan va axborot texnologiyalaridan, ularni qayta ishlashni ta'minlaydigan texnik vositalardan, shuningdek uzatishni ta'minlaydigan axborot va telekommunikatsiya tarmoqlaridan foydalangan holda ta'lim faoliyatini tashkil etish tushuniladi. Ko'rsatilgan

ma'lumotlarning aloqa liniyalari orqali, talabalar va professor-o'qituvchilarning o'zaro ta'siri. Masofaviy ta'lim texnologiyalari deganda, asosan, axborot va telekommunikatsiya tarmoqlaridan foydalangan holda talabalar va professor-o'qituvchilarning bilvosita (masofada) o'zaro ta'sirida amalga oshiriladigan ta'lim texnologiyalari tushuniladi.

Masofaviy ta'lim - masofadan turib ta'lim olish imkonini beruvchi texnologiyadan foydalangan holda o'rghanishdir.

Masofaviy ta'lim - bu bolalar sinfda emas, balki masofadan turib o'qitiladigan ta'lim xizmatlarining keng doirasi. Bu an'anaviy mashg'ulotlar hal qila olmaydigan muammolarni hal qiladi, bular, birinchi navbatda:

mavjud ta'lim resurslaridan foydalangan holda o'quvchining o'z ta'limida faol rolini kuchaytirish;

o'rghanish motivatsiyasini oshirish;

darslarning interaktiv shakllaridan foydalanish;

ta'limning ijodiy tarkibiy qismini kuchaytirish, o'z-o'zini namoyon qilish uchun sharoitlarning mavjudligi, o'rghanishning boyligi va intensivligi;

keng reklamasiz o'z ta'lim faoliyati natijalari bo'yicha ekspert xulosasini olish imkoniyati

Masofaviy texnologiyalardan foydalangan holda o'qitishni tashkil etish modeli hisoblanadi:

yangi bilim olishni xohlovchi, muayyan fanga ishtiyobi baland talabalar, olimpiada va tanlovlardan ishtirokchilari uchun;

o'rghanishda qiyinchiliklarga duch kelgan talabalar uchun;

sinfda ta'lim xizmatlarini olish imkoniga ega bo'limganlar uchun (kasalligi sababli maktabga bo'limgan);

fors-major holatlarida ishlash uchun (ob-havo sharoiti, karantin va boshqalar sababli darslarni bekor qilish)

Masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

- ixtisoslashtirilgan axborot-ta'lim muhiti (shu jumladan elektron pochta, video aloqa, Internet-konferentsiya, onlayn testlar) yordamida o'quv jarayonining barcha ishtirokchilari bilan doimiy aloqada bo'lish imkoniyatida ifodalangan interfaollik usuli;

- o'quv jarayonining muayyan sharoitlarida raqamli ta'lim resurslarini o'z ichiga olgan yangi avlod o'quv materiallaridan osongina foydalanish imkonini beradigan moslashuvchanlik usuli;

- ta'lim jarayoni ishtirokchilariga o'zlariga kerakli sur'atda va ular uchun qulay vaqtida ishlash imkonini beruvchi moslashuvchanlik usuli; talabaga individual ta'lim

qiziqishlarini amalga oshirish uchun zarur ta'lim resurslaridan foydalanishga imkon berish;

- o'quvchilarning ta'lim yutuqlarini baholashda samaradorlik va ob'ektivlik tamoyili.

Masofaviy ta'lim tizimining zaruriy qismi bu mustaqil ta'limdir. DL treningning individual xususiyatiga ega. Talabaning o'zi o'rganish tezligini belgilaydi, individual topshiriqlarga bir necha marta qaytishi yoki ba'zilarini o'tkazib yuborishi mumkin. Masofaviy ta'lim o'quv jarayonini ijodiy va individual qiladi, o'quvchining ijodiy o'zini namoyon qilishi uchun yangi imkoniyatlар ochadi.

Masofaviy ta'limning asosiy kamchiliklaridan biri - tengdoshlar, talabalar va o'qituvchi o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri muloqotning yo'qligi. Agar yaqin atrofda bilimlarni hissiy jihatdan ranglashtira oladigan odam bo'lmasa, bu o'quv jarayoni uchun jiddiy kamchilikdir.

Masofaviy ta'lim o'quv jarayonini tashkil etishda shaxsiy kompyuter va Internetga kirish zarurati, o'quv maqsadlarini belgilashda yuqori talablar va o'quvchilar motivatsiyasini tashkil qilish kabi bir qator o'ziga xos talablarni qo'yadi. Masofaviy ta'lim qat'iy o'z-o'zini tarbiyalashni talab qiladi va natija bevosita talabaning mustaqilligi va ongiga bog'liq.

Masofaviy ta'limda keng ko'lamli vositalar - interaktiv kompyuter texnologiyalari qo'llaniladi: elektron pochta, ijtimoiy media. tarmoqlar (Viber, WhatsApp, VK). O'qituvchining shaxsiy veb-sayti ham bilimlarni uzatish vositasiga aylanishi mumkin. Bunday trening maxsus o'quv platformasi, fan modullari bo'lgan o'quv serverining mavjudligini nazarda tutadi, bu erda o'quv materiallari mavzular bo'yicha joylashtiriladi: matn, video, amaliy topshiriqlar, nazorat qilish uchun testlar shaklida nazariya.

Endi pedagog o'z ishida talabalar uchun masofaviy o'qitish vositalari sifatida elektron pochta, Zoom, ijtimoiy tarmoqlardan foydalanaman. tarmoqlar va o'zingizning mini-sayingiz. O'qituvchi, hozirgi bosqichda, o'z veb-saytiga ega bo'lishi kerak.

Xulosa

Masofaviy ta'lim talabalar uchun katta imkoniyatlар yaratishi aniq. Masofaviy ishslash bo'yicha hali ham kichik tajribamga asoslanib, bir nechta xulosalar chiqarish mumkin:

Har qanday shakldagi ta'lim motivni talab qiladi. Masofaviy ta'lim dastlab biroz yangi bo'lishi mumkin. Ammo ma'lum bo'lishicha, mas'uliyat, vaqtini boshqarish qobiliyati, ishni bajarishda mustaqillik va boshqalar kabi jiddiy fazilatlar talab etiladi. - kattalardan talab qilinadigan hamma narsa.

Bu shuni anglatadiki, maktab yoshidagi bolalar uchun masofaviy ta’lim maxsus muhitda, masalan, o‘yin muhitida amalga oshirilishi kerak. Bunday muhitni bir tomonidan olimpiada va musobaqalar, ikkinchi tomondan jiddiy o‘yinlar va testlar yaratadi.

Ota-onalar yoki bola uchun boshqa muhim kattalar o‘quv jarayoniga jalb qilinishi kerak. Bundan tashqari, bu kattalarning ishtiroki texnik, kasbiy bilim va ko‘nikmalarni talab qilmaydi. Ular talabaning faoliyatiga chuqr qiziqish ko‘rsatishi, u bilan uning faoliyati haqida suhbatlashishlari, qiyinchiliklarga duch kelmasliklari va muvaffaqiyatlaridan quvonishlari kerak. Masofaviy ta’lim elektron ta’lim resurslaridan keng foydalanish va o‘quv materialini mustaqil o‘zlashtirish ulushini ko‘paytirish orqali ta’lim sifatini oshirishga imkon beradi, bu esa mustaqillik, mas’uliyat, tashkilotchilik va reallik kabi fazilatlarni rivojlantirishni ta’minlaydi. o‘z kuchli tomonlarini baholash va oqilona qarorlar qabul qilish. Maktab o‘quvchilarini o‘qitishda masofaviy ta’lim texnologiyalaridan foydalanish o‘qitishni individuallashtirishga imkon beradi. O‘qituvchining roli talabalarning individual va jamoaviy ishini tashkil etish, o‘rganishdagi muammolarni aniqlash va tezkor hal qilish, talabalarning ishlarini ko‘rib chiqishdir.

Adabiyotlar ro‘yxati

- 1.** Андреев А. А. Введение в дистанционное обучение.- М, 1997.
- 2.** Дистанционное обучение: Учебное пособие // Под редакцией Е. С. Полат—М.: Гуман.изд.центр, «Владос», 1998.
- 3.** Ф.Кораев, Н.Дилмуродов. Масофавий курсларни яратиш ҳақида// Насаф зиёси, 2005. № 1.
- 4.** Буриев, К. С. Роль дистанционного обучения в современном образовании / К. С. Буриев. — Текст : непосредственный // Образование и воспитание. —2016. — № 4 (9). — С. 4-6. — URL: <https://moluch.ru/th/4/archive/39/1045/> (дата обращения: 13.10.2023).